

KULTURA

A Művészház második kiállítása.

A Művészház első kiállítása alkalmából amolyan programfélét adott a vezetőség. Ebben a beköszöntőben arról volt szó, hogy a *legujabb művészeti egyesület* semmiféle klikk vagy csoport szolgálatában nem áll. A mostani kiállítás ennek a programnak mintegy a cáfolata.

Valamit nélkülözünk a mostani kollektívokban. És ez az igazi művészetnek a fogalma. Csak kísérletekről és alacsony színvonalon álló eredményekről beszélhetünk. Az első csoportba a legtöbb kiállító beletartozik, a másodikra Honti Nándor a példa. Ismétlem: meddő és részben gyanus kísérletek, másrészt reklámmal és közös protekcióval fölfújta, a valóságban silány eredmények a Művészház mai képe.

A magam részéről nem tartom komoly föladatnak azt, hogy még diákkorban lévő embereket vagy *csak* festőket a közönség szeme elé vigyünk. Ez lelkiismeretlenség a publikummal szemben is, a szereplőkkel szemben is. Az elsőnek ahelyett, hogy fejlesztenék, határozottan rontjuk az izlését, emezeket pedig a jövőjükben tesszük tönkre. Elég, ha arra mutatok rá, mennyi kiválónak hirdetett piktor-proletár tengődik közöttünk. Ez természetes. Ott, ahol időelőtt és érdem nélkül minden esztendőben fölfedeznek egy festőóriást, magától értetődik, hogy művészek helyett letört kontárok teremnek.

A kiállítók művei között érdekes fölfedezésekre jutunk. Például arra, hogy a legtöbben dekoratív hatásokra törekednek. Ez a törekvés, amint a kiállítás egész anyaga bizonyítja, nem sikerült. Nem sikerült a stilizálás sem. Miért? Annak nagyon egyszerű oka van. Ahhoz, hogy valaki dekoratív vagy stilizáló művész lehessen, szükséges, hogy a művészetével teljesen tisztában legyen. Kell, hogy a tudásnak olyan magas fokán álljon, amely magaslat képessé teszi arra, hogy nagy foltokban, vagy csak vonalakban leegyszerűsíthesse a természetet. A stilizálás is ezen alapszik. Az elemeknek szuverén ismerete szükséges hozzá. Ilyen művész ezen a tárlaton egy sem akad. A vásznak azonban tanúságot tesznek arról, mennyire hiábavaló az olyan törekvés, amely elveti a festőművészet minden eddigi eredményét, amely forradalomról beszél akkor, amikor nem elég erős ahhoz, hogy tényleg fejlődésnek vessen meg az alapját.

Nem utolsó jelenség az sem, hogy ugyanegy piktor egymással homlokegyenest ellenkező módon megfestett képekkel vonul ki. Ez az úgynevezett meggyőződésre vet élénk világot... Hogy ugyanazon a falon két teljesen különböző irányú kép egy nevet

viseljen, arra még a mostani snájdig bohémvilágban is alig akadt példa... Általánosságban ezeket kell elmondanom.

Ha névszerint kell foglalkoznom a szereplőkkel, kezdem Honti Andorral. Hontinak legelőször az Urániában láttam méreteken nagy Krisztus-képét. Abban, ha a Munkácsyra való visszaemlékezést nem nézem, művészet semmi, de semmi sem volt. Nem használt a ravasz rendezés sem, amely hiába próbálta eltüntetni az elrajzolásokat, az alakok merevségét, a színek ólmosságát, hidegségét. A nagy képhez készült vázlatok is selejtes portéka volt nagyon... Ám mit tett akkor a magyar kritika?... Dicsérte azt a nagyon, igen nagyon rossz kiállítást, minthogy most is dicséri Hontit... Uraim: fő az összeköttetés és a protekció, amiből azonban nem következik, hogy ma jók volnának a Honti Nándor vásznai.

Pechán József és a szobrász Körmendi-Frimm nélkül igazán nem volna miről írnom. Ez a két ember művész. Pechán rajzolni nagyon tud és mint kolorista is elsőrangú tehetség. Badeni utcájával, Majálisával a legjobb magyar munkák között is sikerrel állaná meg a helyét. Frimm Jenő pedig, akinek a szobrai kivétel nélkül erős, komoly alkotások, beváltotta a fejlődéséhez fűzött várakozást. Nekem különösen a portréi tetszenek.

A többi kiállítóról nem írok. Nem tehetem ezt azért, mert nem érdemes. Van közöttük olyan, aki még tanulni akar — Párisban. Ráfér. Ha tényleg művésszé válik, ami a rajzai után ítélve, nem lehetetlen, a képei rosszóságát nem a meglátás mikéntjével fogja menteni. A meglátás vagy művészi, vagy nem az. S a festőművészetben talán mégis az a fontos, hogy a látott dolgot vászonra is tudjuk tenni. Magát a meglátást megfesteni kissé bajos...

A Művészház vezetősége a kiállításnak a gyengeségét valószínűleg érezte. Épen ezért a magyar grafikusok egyesületének is rendelkezésre bocsátotta helyiségeit. A tárlat eme része addig, amíg e sorok íródnak, nem nyílt meg. Ahogy sejtem, a pikurát — mint már egynéhányszor — ezúttal is a grafika menti meg.

Amidőn a beszámoló végére érek, a Művészház vezetőihez volna pár kérdésem. A program szerint nemcsak a keresők kerülnek sorra a váci-utcai termekben, de azok is, akik már találtak valamit. Mikor lesz ez vajjon? És ha már meg mertem ezt kérdezni, kérem tisztelettel azt is, honnan gondolják az urak, hogy a kiállítók valamennyien keresnek? Erre azért vagyok kíváncsi, mert bizonyítani tudom, hogy hányan találtak rá nem az önmaguk, de a mások művészetére,